

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3603/2565

นางสาว ก.โจทก์ นาย ข. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.อ. มาตรา 2, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 137, ป.อ. มาตรา 267, ป.อ. มาตรา 268, ป.อ. มาตรา 353, ป.อ. มาตรา 78

ย่อ / หลักกฎหมาย

ในการร่วมลงทุนก่อสร้างอาคารชุดเพื่อขายนั้น โจทก์ ร. พ. และ ท. เป็นพี่น้องกันและได้ร่วมกันลงทุนกับจำเลยที่ 2 โดยฝ่ายจำเลยที่ 2 ตกลงลงทุน 25,000,000 บาท ส่วนโจทก์และพี่น้องตกลงลงทุน 25,000,000 บาท บ่งชี้ว่า การร่วมลงทุนดังกล่าวแบ่งผู้ลงทุนเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยที่ 2 โดยฝ่ายโจทก์มี ร. เป็นกรรมการที่มีอำนาจทำการผูกพันบริษัท ฝ่ายจำเลยที่ 2 มีจำเลยที่ 2 เป็นกรรมการที่มีอำนาจทำการผูกพันบริษัท โดย ร. และจำเลยที่ 2 ต้องลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัท จึงจะมีอำนาจทำการผูกพันบริษัท แสดงว่า ร. และจำเลยที่ 2 ต่างเข้ามาเป็นกรรมการของบริษัทเพื่อดูแลผลประโยชน์ของฝ่ายตน เมื่อโจทก์เป็นพี่น้องของ ร. และร่วมลงทุนเป็นฝ่ายเดียวกับ ร. จึงเป็นปกติที่โจทก์จะต้องคอยติดตามการดำเนินงานของบริษัทผ่านทาง ร. เชื่อว่าโจทก์ทราบถึงการกระทำของ ร. แต่โจทก์ไม่ได้คัดค้าน ดังนั้น เมื่อ ร. มีส่วนรู้เห็นในการกระทำของจำเลยที่ 2 และยินยอมให้มีการลงข้อความอันเป็นเท็จในรายงานการประชุมวิสามัญ และงบการเงินของบริษัท อ. ถือว่าโจทก์ซึ่งเป็นฝ่ายเดียวกับ ร. รู้เห็นและยินยอมให้มีการลงข้อความอันเป็นเท็จในเอกสารดังกล่าวด้วย โจทก์จึงมีส่วนในการกระทำความผิด ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4) ไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 38, 42 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 90, 91, 137, 267, 268, 353 ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว ให้ยกฟ้องเฉพาะความผิดตามฟ้อง ข้อ 2.3.4 และ ข้อ 4 ส่วนความผิดตามฟ้องข้ออื่นเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 268 และพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 38 ให้ยก คงมีมูลให้ประทับฟ้องเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137, 267, 353 และพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42 จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42 (2) รวม 4 กระทง จำคุกกระทงละ 1 ปี ทางนำสืบของจำเลยทั้งสามเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กระทงละหนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกจำเลยทั้งสามกระทงละ 8 เดือน รวม 4 กระทง จำคุกคนละ 32 เดือน โจทก์และจำเลยทั้งสามฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติในชั้นนี้ว่า เมื่อกลางปี 2555 โจทก์ นางสาวรติรส นายพูนอังกูล และนายทักษพงษ์ ซึ่งเป็นบุตร

ของนายอนันต์ ตกลงร่วมลงทุนกับจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นภริยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ 1 เพื่อทำธุรกิจก่อสร้างอาคารชุดเพื่อขาย ชื่อโครงการเซอร์ราโน้ ใช้บริษัท อ. ในการดำเนินธุรกิจ เดิมบริษัทดังกล่าวก่อตั้งโดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 กับพวก มีจำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นกรรมการซึ่งมีอำนาจลงลายมือผูกพันบริษัท การร่วมลงทุนดังกล่าวตกลงให้จำเลยที่ 2 ถือหุ้น 50,999 หุ้น จำเลยที่ 3 ถือหุ้น 1 หุ้น รวมจำนวนหุ้นคิดเป็นร้อยละ 51 โจทก์ นางสาวตริส นายพูนอังกุลและนายทักษพงษ์ ถือหุ้นคนละ 12,250 หุ้น รวมจำนวนหุ้นคิดเป็นร้อยละ 49 ซึ่งได้จดทะเบียนให้โจทก์กับพวกเป็นผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 และจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงจำนวนและอำนาจของกรรมการเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2556 เพิ่มนางสาวตริสเป็นกรรมการอีกคนหนึ่ง โดยจำเลยที่ 2 และนางสาวตริสเป็นกรรมการที่มีอำนาจลงลายมือชื่อผูกพันบริษัทโดยลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัท เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2555 จำเลยที่ 2 ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินโฉนดเลขที่ 110788 เนื้อที่ 4 ไร่ 2 งาน 6.5 ตารางวา กับนายพงศ์วัช ในราคาตารางวาละ 45,000 บาท รวมเป็นเงิน 81,270,000 บาท วันที่ 23 สิงหาคม 2555 จำเลยที่ 2 ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินโฉนดเลขที่ 76657 เนื้อที่ 1,786.50 ตารางวา กับนายอนันต์ ในราคาตารางวาละ 45,000 บาท รวมเป็นเงิน 80,392,500 บาท ภายหลังที่ดินโฉนดเลขที่ 110788 แบ่งแยกเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ 169185 เนื้อที่ 1 งาน 28.5 ตารางวา ที่ดินโฉนดเลขที่ 76657 แบ่งแยกเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ 169184 เนื้อที่ 86.5 ตารางวา ต่อมาวันที่ 5 มิถุนายน 2556 จำเลยที่ 2 และนางสาวตริสในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท อ. ทำสัญญาซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ 76657 โฉนดเลขที่ 169184 และโฉนดเลขที่ 169185 กับนายอนันต์และนายพงศ์วัช ในราคา 204,000,000 บาท 10,380,000 บาท และ 15,420,000 บาท ตามลำดับ และจดทะเบียนที่สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางขุนเทียน โดยจำเลยที่ 2 เสนอรายงานการประชุมวิสามัญครั้งที่ 6/2556 เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2556 เรื่อง ซื้อที่ดินจำนวน 3 แปลง ต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อประกอบการทำนิติกรรมจดทะเบียน ต่อมาวันที่ 7 มิถุนายน 2556 จำเลยที่ 2 และนางสาวตริสในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท อ. ทำสัญญาซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ 110788 กับนายพงศ์วัช และจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดิน โดยเสนอรายงานการประชุมวิสามัญครั้งที่ 7/2556 ประกอบการทำนิติกรรมจดทะเบียน ต่อมาวันที่ 16 พฤษภาคม 2557 บริษัท อ. นำส่งงบการเงินของบริษัท อ. รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท โดยงบการเงินระบุว่า งบการเงินนี้ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2557 ระบุว่าต้นทุนการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เพื่อขาย 342,972,510.29 บาท และระบุว่าไม่มีเงินกู้ระยะสั้นจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน 339,200,000 บาท วันที่ 25 พฤษภาคม 2558 บริษัท อ. นำส่งงบการเงินของบริษัท อ. รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท โดยงบการเงินระบุว่า งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2558 วันที่ 16 พฤษภาคม 2559 บริษัท อ. นำส่งงบการเงินของบริษัท อ. รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท โดยงบการเงินระบุว่า งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559 และวันที่ 3 พฤษภาคม 2560 บริษัท อ. นำส่งงบการเงินของบริษัท อ. รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท โดยงบการเงินระบุว่า งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2560 ความจริงแล้วบริษัท อ. ไม่มีการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่ออนุมัติงบการเงินดังกล่าวข้างต้น ต่อมา

การเปลี่ยนแปลงเพิ่มจำนวนผู้ถือหุ้นของบริษัท และที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2560 มีมติถอดถอนนางสาวตรีนสอจากการเป็นกรรมการ คดีสำหรับ จำเลยทั้งสามในความผิดตามฟ้อง ข้อ 2.3.4 และ ข้อ 4 ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้วให้ยกฟ้อง ส่วนความผิดตามฟ้องข้ออื่นเฉพาะความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา 268 และพระราชบัญญัติ กำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 38 ศาลชั้นต้นให้ยกฟ้อง โจทก์ไม่อุทธรณ์ จึงเป็นอันยุติ มีปัญหาต้องวินิจฉัย ตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้องข้อ 2.1 และข้อ 2.2 อันเป็น ความผิดตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42 (2) หรือไม่ และตามฎีกาของจำเลยทั้งสาม ว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้องข้อ 2.3.1 ถึง 2.3.3 และข้อ 3.1 ถึงข้อ 3.3 ตาม คำพิพากษาศาลอุทธรณ์หรือไม่กับปัญหาตามฎีกาและคำแก้ฎีกาของจำเลยทั้งสามว่า โจทก์เป็น ผู้เสียหายโดยนิตินัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) หรือไม่ ซึ่ง เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาตามฎีกาและคำแก้ฎีกาของจำเลยทั้งสามเสียก่อนว่าโจทก์เป็นผู้เสียหาย โดยนิตินัยหรือไม่ เห็นว่า นางสาวตรีนสอเป็นกรรมการที่มีอำนาจทำการแทนบริษัท อ. โดย ลงลายมือชื่อร่วมกับจำเลยที่ 2 และประทับตราสำคัญของบริษัท ถือว่านางสาวตรีนสอเป็นผู้มีหน้าที่ รับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัท อ. คนหนึ่ง เมื่อพิจารณาหนังสือสัญญาขายที่ดินทั้งสาม แปลง รายงานการประชุมวิสามัญ ครั้งที่ 6/2556 และงบการเงินของบริษัท อ. รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 และรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 ปรากฏว่านางสาวตรีน สอลงลายมือชื่อร่วมกับจำเลยที่ 2 ในเอกสารดังกล่าว ดังนั้น เมื่อบริษัท อ. ไม่เคยประชุมวิสามัญ ครั้งที่ 6/2556 และไม่เคยประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเพื่อรับรองงบการเงินทั้งสี่ปีดังกล่าว แสดงว่า นางสาวตรีนสอมีส่วนรู้เห็นในการกระทำของจำเลยที่ 2 และยินยอมให้มีการลงข้อความอันเป็นเท็จ ในเอกสารดังกล่าว ส่วนงบการเงินของบริษัท อ. รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ซึ่งแม้ไม่ปรากฏว่านางสาวตรีนสอและจำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อไว้ แต่ก็ป็นงบการเงินที่ยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจัดทำต่อเนื่องมาจากงบการเงินปี ก่อนที่นางสาวตรีนสอและจำเลยที่ 2 เคยลงลายมือชื่อไว้ แสดงว่างบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 จัดทำขึ้นตามแนวทาง เดิมที่นางสาวตรีนสอและจำเลยที่ 2 เคยปฏิบัติมาในปีก่อน ๆ ซึ่งหมายถึงการลงข้อความเท็จใน งบการเงินว่างบการเงินนี้ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นแล้ว เชื่อว่านางสาวตรีนสอ ยอมให้มีการลงข้อความอันเป็นเท็จในงบการเงินดังกล่าวเช่นกัน ในการร่วมลงทุนก่อสร้าง อาคารชุดเพื่อขายนั้น โจทก์ นางสาวตรีนสอ นายพูนอังกุลและนายทักษพงษ์เป็นพี่น้องกันและได้ ร่วมกันลงทุนกับจำเลยที่ 2 โดยโจทก์ นางสาวตรีนสอ นายพูนอังกุล และนายทักษพงษ์ถือหุ้นคนละ 12,250 หุ้น รวมจำนวนหุ้นคิดเป็นร้อยละ 49 จำเลยที่ 2 ถือหุ้น 50,999 หุ้น จำเลยที่ 3 ถือหุ้น 1 หุ้น รวมจำนวนหุ้นคิดเป็นร้อยละ 51 เมื่อพิจารณาประกอบคำเบิกความของโจทก์และนางสาวตรีนสอที่ เบิกความยืนยันว่าฝ่ายจำเลยที่ 2 ตกลงลงทุน 25,000,000 บาท ส่วนโจทก์และพี่น้องตกลงลงทุน 25,000,000 บาท แล้ว สอดรับกับการถือหุ้นดังกล่าว บ่งชี้ว่าการร่วมลงทุนดังกล่าวแบ่งผู้ลงทุนเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยที่ 2 โดยฝ่ายโจทก์มีนางสาวตรีนสอเป็นกรรมการที่มีอำนาจ ทำการผูกพันบริษัท ฝ่ายจำเลยที่ 2 มีจำเลยที่ 2 เป็นกรรมการที่มีอำนาจทำการผูกพันบริษัท โดย นางสาวตรีนสอและจำเลยที่ 2 ต้องลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัทจึงจะ

มีอำนาจทำการผูกพันบริษัท แสดงว่านางสาวตริตสและจำเลยที่ 2 ต่างเข้ามาเป็นกรรมการของบริษัทเพื่อดูแลผลประโยชน์ของฝ่ายตน เมื่อโจทก์เป็นพี่น้องของนางสาวตริตสและร่วมลงทุนเป็นฝ่ายเดียวกับนางสาวตริตส จึงเป็นปกติที่โจทก์จะต้องคอยติดตามการดำเนินงานของบริษัทผ่านทางนางสาวตริตส เชื่อว่าโจทก์ทราบดีถึงการกระทำของนางสาวตริตสตลอดมาแต่โจทก์ไม่ได้คัดค้าน ดังนั้น เมื่อนางสาวตริตสมีส่วนรู้เห็นในการกระทำของจำเลยที่ 2 และยินยอมให้มีการลงข้อความอันเป็นเท็จในรายงานการประชุมวิสามัญ ครั้งที่ 6/2556 งบการเงินของบริษัท อ. รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ถือว่าโจทก์ซึ่งเป็นฝ่ายเดียวกับนางสาวตริตสรู้เห็นและยินยอมให้มีการลงข้อความอันเป็นเท็จในเอกสารดังกล่าวด้วย โจทก์จึงมีส่วนในการกระทำความผิด ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ไม่มีอำนาจฟ้อง กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์และฎีกาของจำเลยทั้งสามในปัญหาอื่นเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสามมานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

องค์คณะ

จักษ์ชัย เยพิทักษ์ · ศิริชัย ศิริชื่นวิจิตร · ชัยยุทธ กลับอำไพ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3603/2565>